

**KONVENCIJA (Br. 161)
O SLUŽBAMA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE NA RADU, iz 1983**

I DIO. PRINCIPI NACIONALNE POLITIKE

Član 1

Za svrhe ove konvencije-

- a) izraz »službe zdravstvene zaštite na radu« označava službe kojima je prvenstveno povterena preventivna funkcija i odgovornost u pogledu obavještanja poslodavaca, radnika i predstavnik u preduzeću o-
  - i) zahtjevu za uspostavljanje i održavanje bezbjednih i zdravih radnih uslova kojima se podstiče optimalno fizičko i mentalno zdravlje na radu;
  - ii) prilagođavanje rada sposobnostima radnika u svjetlu njihove fizičke i psihičke radne sposobnosti.
- b) izraz »radnički predstavnici u preduzeću« označava lica koja su kao takva priznata od strane nacionalnih zakona i prakse.

Član 2

U svjetlu nacionalnih uslova i prakse i u dogovoru sa najreprezentativnijim organizacijama poslodavaca i radnika, tamo gdje takve postoje, svaka članica se obavezuje da formuliše, sprovodi i periodično analizira koherentnu nacionalnu politiku o službama zdravstvene zaštite na radu.

Član 3

1. Svaka članica se obavezuje da postepeno razvija službe zdravstvene zaštite na radu namijenjene svim radnicima uključujući i one u javnom sektoru i članove proizvodnih kooperativa, u svim granama privredne djelatnosti i svim preduzećima.
2. Ukoliko nije moguće odmah ustanoviti službe zdravstvene zaštite na radu za sva preduzeća, svaka dotična članica se obavezuje da izradi planove za njihovo uspostavljanje u dogovoru sa najreprezentativnijim organizacijama poslodavaca i radnika, tamo gdje one postoje.
3. Svaka dotična članica se obavezuje da u svom prvom izvještaju o primjeni konvencije koji se podnosi u skladu sa članom 22. Ustava MOR-a, navede planove koji su sastavljeni u skladu sa paragrafom 2 ovog člana i da navede u narednim izvještajima svaki napredak koji je u primjeni ostvaren.

Član 4

Nadležni organ vlasti obavezuje se da se konsultuje sa najreprezentativnijim organizacijama radnika i poslodavaca, tamo gdje takve postoje, o mjerama koje treba preduzeti kako bi se odredbe ove Konvencije sprovele.

II DIO. FUNKCIJE

Član 5

Bez štete po odgovornost svakog poslodavca prema zdravlju i bezbjednosti radnika koji su kod njega zaposleni, i uz dostojnu pažnju prema potrebi za radničkim učešćem u pitanjima koje se odnose na zdravlje i bezbjednost na radu, službe zdravstvene zaštite na radu obavezuje se da obavljaju sljedeće funkcije :

- (a) utvrđivanje i procjena rizika usljed opasnosti po zdravlje koje postoje na radnom mjestu,
- (b) nadzor činioca u radnom okruženju i načinu rada koji mogu da utiču na zdravlje radnika, uključujući i sanitarne instalacije, kantine i prostorije tj. objekte u kojima se oni nalaze a koje je obezbjedio poslodavac;
- (c) informisanje o planiranju i organizaciji rada, uključujući i izgled radnog mjesta, o izboru, održavanju i stanju mašina i ostale opreme i o materijama koje se u radu koriste;
- (d) učešće u razvoju programa za poboljšanje načina rada kao i testiranje i ocjenu zdravstvenih aspekata nove opreme;
- (e) informisanje o zdravlju, bezbjednosti i higijeni na radu i o ergonomskim parametrima te opremi lične i kolektivne zaštite;
- (f) nadzor nad zdravljem radnika u vezi sa radom;
- (g) nastojanje da se rad prilagodi radniku;
- (h) doprinosi mjerama profesionalne rehabilitacije;
- (i) saradnja na obezbjeđivanju informacija, obuke i obrazovanja u oblasti zdravlja na radu, higijene i ergonomije;
- (j) organizovanje prve pomoći i postupaka u hitnim slučajevima,
- (k) učešće u analizi nesreća na radu i profesionalnih bolesti.

III DIO. ORGANIZACIJA

Član 6

Uspostavljanje službi zaštite na radu mora se predvidjeti odredbama-

- a) zakona ili propisa, ili
- b) kolektivnim ugovorima ili to dotični radnici i poslodavci moraju dogovoriti na neki drugi način,
- c) na svaki način koji je odobrio nadležni organ vlasti nakon dogovora sa zainteresovanim reprezentativnim organizacijama poslodavaca i radnika.

Član 7

1. Službe zdravstvene zaštite na radu može biti organizovana i kao služba za jedno preduzeće ili kao služba zajednička za veći broj preduzeća, kako odgovara.
2. U skladu sa nacionalnim uslovima i prakse, službe zdravstvene zaštite može organizovati-
  - a) dotično preduzeće ili grupa preduzeća
  - b) organi javne vlasti ili zvanične službe;
  - c) institucije socijalnog osiguranja;
  - d) svako drugo tijelo koje je dobilo ovlašćenje nadležnog organa vlasti;
  - e) kombinacija bilo kojih entiteta gore navedenih.

Član 8

Poslodavac, radnici i njihovi predstavnici, tamo gdje oni postoje, obavezuju se na saradnju i učešće u implementaciji organizacionih i drugih mjera u vezi sa službama zdravstvene zaštite na radu na ravnopravnoj osnovi.

IV DIO. USLOVI RADA

Član 9

1. U skladu sa nacionalnim zakonima i praksom, službe zdravstvene zaštite na radu treba da budu multidisciplinarne. Sastav personala mora da se odredi uskladu sa prirodom dužnosti koje treba izvršavati.
2. Službe zdravstvene zaštite na radu obavezuju se da svoje funkcije obavljaju u saradnji sa drugim službama u preduzeću.
3. Mjere se preduzimaju, u skladu sa nacionalnim zakonom i praksom, za obezbjeđenje odgovarajuće saradnje i koordinacije između službi zdravstvene zaštite na radu, i kako odgovara, ostalih dotičnih organa koji se bave pružanjem zdravstvenih usluga.

Član 10

Osoblje koje pruža usluge u službama zdravstvene zaštite na radu treba da uživa potpunu profesionalnu nezavisnost u odnosu na poslodavce, radnike, i njihove predstavnike, tamo gdje oni postoje, u vezi sa funkcijama nabrojanim u članu 5.

Član 11

Nadležni organ vlasti obavezuje se da utvrdi kakve kvalifikacije mora imati osoblje koje pruža usluge u službama zdravstvene zaštite na radu, u skladu sa prirodom dužnosti koje treba obaviti i u skladu sa nacionalnim zakonima i praksom.

Član 12

Nadzor nad zdravstvenim stanjem radnika na radu nema uticaja na njihovu zaradu, besplatan je i obavljaće se koliko god je to moguće, u toku radnog vremena.

Član 13

Svi radnici moraju se obavještavati o rizicima po zdravlje koji proisiču iz njihovog rada.

Član 14

Poslodavci i radnici se obavezuju da obavještavaju službe zdravstvene zaštite o svim poznatim činiocima i svim mogućim činiocima u radnom okruženju koji bi mogli da utiču na zdravlje radnika.

Član 15

Službe zdravstvene zaštite moraju se obavještavati o izbijanju bolesti među radnicima i o njihovom izostanku sa posla usled zdravstvenih razloga, kako bi mogle da utvrde da li postoji bilo kakva veza između uzroka bolesti i odsutnosti i bilo kojih rizika po zdravlje na radnom mjestu. Osoblje koje pruža zdravstvene usluge u službama zdravstvene zaštite na radu nije obavezno da od poslodavca traži potvrdu za uzroke odsutnosti sa posla.

V DIO. OPŠTE ODREDBE

Član 16

Nacionalnim zakonima ili propisima moraju se naimenovati organ ili organi vlasti zaduženi kako za nadzor rada službi zdravstvene zaštite na radu tako i za njihovo obavještavanje pošto se iste osnuju.

Član 17

Službena ratifikovanja ove konvencije dostavljaju se generalnom direktoru Međunarodnog biroa koji će ih registrovati.